

احوالِ عارفان

و

طریقه‌های عرفانی

جلد دوم

جسم سوم و چهارم

نویسنده

دکتر علی اصغر حلبی

سرشناسه : حلبی، علی اصغر، ۱۳۲۳ -
 عنوان و نام پدیدآور : احوال عارفان و طریقه‌های عرفانی / علی اصغر حلبی.
 مشخصات نشر : تهران: زوار، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری : ۷۴۴ ص.
 شابک : 978-964-401-485-7
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا.
 یادداشت : نمایه.
 موضوع : تصوف
 موضوع : عرفان
 موضوع : عرفان -- سرگذشتنامه
 سری و کره : ۱۳۹۲ الف ۳/ح ۸/۲۷۵ BP
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۸۹
 شماره کتاب ملی : ۳۱۶۲۷۱۰

انتشارات

- احوال عارفان و طریقه‌ها / عرفان
- مؤلف / دکتر علی اصغر حلبی
- حروفچینی و صفحه‌آرایی / جهاسب
- نوبت چاپ / اول - زمستان ۱۳۹۲
- نظارت بر چاپ و صحافی / فرناز کریمی
- چاپ / خاشع
- صحافی / رثوف
- شمارگان / ۱۶۵۰ نسخه
- شابک / ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۱-۴۸۵-۷

□ تهران: خیابان انقلاب؛ خیابان دوازدهم فروردین؛ نبش شهید نظری؛ پلاک ۲۷۸
 □ تلفن: ۰۲۵ ۴۶ ۶۶-۲۳ ۴۸ ۳۴ ۶۶-۲۴ ۴۸ ۳۴ ۶۶
 □ قیمت / ۳۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۱	۱: حسن بصری
۱۷	۲: مالک دینار بصری
۲۱	۳: سفیان ثوری
۲۷	۴: ابراهیم ادهم بلخی
۳۳	۵: رابعه عدویه
۳۷	۶: عبدالله بن مبارک مروزی
۴۱	۷: شقیق بلخی
۴۵	۸: بشر حافی
۴۷	۹: حارث محاسبی
۵۱	۱۰: ذوالثنون مصری
۵۹	۱۱: سري سقطي
۶۳	۱۲: یحیی بن معاذ رازی
۶۷	۱۳: ابویزید بسطامی
۸۳	۱۴: جنید نهاوندي بغدادی
۸۹	۱۵: سهل تستری
۱۰۳	۱۶: ترمیدی
۱۰۷	۱۷: ابوسعید خزاز
۱۱۳	۱۸: ابوالحسن نوری

۱۹:	حسین منصور حلاج.....	۱۲۱
۲۰:	ابن مَسْرُوهَ اَنَدَلُسِي.....	۱۴۱
۲۱:	ابوبکر شبلی.....	۱۴۹
۲۲:	ابن خفیف شیرازی.....	۱۵۷
۲۳:	انصر سراج طوسی.....	۱۶۳
۲۴:	ابوالب مکئی.....	۱۶۵
۲۵:	ابوعبدالرحمن سَلَمِي.....	۱۶۹
۲۶:	ابوالحسن خراسانی.....	۱۷۳
۲۷:	ابوسعید ابن الخیر.....	۱۷۹
۲۸:	ابوالحسن هُجَوِرِي.....	۱۹۵
۲۹:	ابوعلی دقاق نیشابوری.....	۲۰۱
۳۰:	ابوالقاسم قَشِيرِي.....	۲۰۵
۳۱:	خواجه عبدالله انصاری.....	۲۱۳
۳۲:	باباطاهر غریبانِ همدانی.....	۲۲۵
۳۳:	ابوحامد محمد غزالی.....	۲۳۳
۳۴:	احمد غَزَالِي.....	۲۴۳
۳۵:	عین البقضاء همدانی.....	۲۴۷
۳۶:	سنائی غزنوی.....	۲۵۵
۳۷:	شیخ احمد جام.....	۲۶۵
۳۸:	ابوالفضل میبدی.....	۲۶۷
۳۹:	شیخ عبدالقادر گیلانی.....	۲۷۱
۴۰:	ابوالنجیب سهروردی.....	۲۷۹
۴۱:	مجدالدین خوارزمی بغدادی.....	۲۸۳
۴۲:	روزبهان بقلی شیرازی.....	۲۸۷
۴۳:	شیخ نجم‌الدین گبرای خوارزمی.....	۲۹۱
۴۴:	شیخ نجم‌الدین رازی (دایه).....	۲۹۵

۴۵: شیخ فریدالدین عطار نیشابوری.....	۳۰۱
۴۶: ابن فارض حَمَوِی.....	۳۱۳
۴۷: شهاب‌الدین سهروردی.....	۳۱۹
۴۸: معین‌الدین مُحَمَّد چِشْتی.....	۳۴۷
۴۹: شیخ اوحدالدین کرمانی.....	۳۵۱
۵۰: ابی ربی.....	۳۵۵
۵۱: راقی.....	۳۹۱
۵۲: عزالدین نَسَف.....	۳۹۹
۵۳: شمس تبریزی.....	۴۱۱
۵۴: بهاء‌الدین زکریا مولوی.....	۴۱۹
۵۵: ابن سبعین اندلسی.....	۴۲۱
۵۶: جلال‌الدین مُحَمَّد مولوی.....	۴۳۵
۵۷: صدرالدین محمد قونوی.....	۴۶۷
۵۸: شیخ محمود شبستری.....	۴۷۵
۵۹: عزالدین محمود کاشانی.....	۴۸۵
۶۰: عبدالرزاق کاشانی.....	۴۹۳
۶۱: علاءالدوله سمنانی.....	۴۹۷
۶۲: شیخ صفی‌الدین اردبیلی.....	۵۰۵
۶۳: شیخ اوحدالدین مراغی اصفهانی.....	۵۰۹
۶۴: سید حیدرِ آملی.....	۵۱۹
۶۵: نظام‌الدین اولیاء دهلوی.....	۵۲۷
۶۶: شیخ محمد نوربخش.....	۵۳۱
۶۷: خواجه بهاء‌الدین نقش‌بند.....	۵۳۵
۶۸: خواجه حافظ شیرازی و رندی.....	۵۴۳
۶۹: شمس مغربی تبریزی.....	۵۷۷
۷۰: عبدالکریم گیلانی و انسانِ کامل.....	۵۸۳

۶۲۱	۷۱: شاه نعمت‌الله ولی کرمانی.
۶۲۷	۷۲: شاه قاسم انوار تبریزی.
۶۳۱	۷۳: عبدالرحمن جامی.
۶۴۷	۷۴: عبدالوهاب شعرانی.
۶۵۱	۷۵: منی علیشاه اصفهانی.
۶۵۷	طریقہ فی عارفانہ.
۶۶۹	نمایه‌ها.
۶۶۹	اصطلاحات ازهه عبارات شرح شده و شرح نشده.
۶۷۷	اشخاص.
۶۹۳	اماکن.
۷۰۱	فرقه‌ها.
۷۰۵	کتاب‌ها.
۷۱۷	آیات.
۷۲۱	احادیث.
۷۲۳	اشعار عربی.
۷۲۵	اشعار فارسی.
۷۳۹	عبارات و امثال عربی.

مقدمه^۱

آنچه را که ما تصوّف ابروفان خوانیم، چنانکه دیدیم، از اوایل سده دوم هجری ظهور یافت و عنوان خاصی در فرهنگ اسلامی پیدا کرد. و نخستین کسی که عنوان رسمی صوفی یافت ظاهراً ابوهاشم صوفی (وفات ۱۰۰ هـ) است البته پیش از وی کسانی با شعار معنوی صوفیانه پدیدار گشتند، هر چند خاستگاه اصطلاحاً «صوفی» ننامیدند. ولی نام آنها و تأملاتشان در آثار همه یا مهم‌ترین تذکره‌ها، صوفیان و مشایخ یاد شده است. در اینجا بزرگان هر قرن را نام می‌بریم و درباره مشهورترین و برجسته‌ترین آنها جداگانه بحثی می‌کنیم. ابتدای تصوّف چنانکه یاد شد در قرن دوم هجری بود. تأسیسات در این قرن بسیار ساده و بی‌تکلف و زاهدانه بود، ویژگی‌های خاصی نداشته است، و بیشتر صوفیان به قرآن و سنت و روش رسول اکرم (ص) و صحابه رفتار می‌کردند.^۲

در سده دوم و سوم هجری صوفیان یا مشایخ تصوّف زیاد بوده‌اند، اما برجسته‌ترین آنها حسن بصری، رابعه عَدَویه، ابراهیم بلخی، سفیان ثوری (وفات، ۱۶۱ هـ)، زین‌الدین رُود طائی (وفات، ۱۶۵ هـ)، شقیق بلخی، فضیل عیاض و معروفِ گَرخی (وفات، ۲۰۰ هـ) بوده‌اند. اینک بزرگان این طایفه.

۱. از برخی متصوّفه گفتار یا رفتاری صادر شده است که با موازین شرعی ناسازگار است که باید در جای خود مورد نقد و بررسی قرار گیرد؛ و در این کتاب صرفاً به جهت آشنایی با کلیت شخصیت آنها ذکر شده است.
۲. ترجمه رساله تفسیریّه، ۲۳-۲۴، فروزانفر.